

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Rana kommune

Arkivsak: 24/407
Møtedato/tid: 09.09.2024 kl. 08:30
Møtested: Møterom Havmannen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Kent Røstad på telefon 481 06 048, eller e-post: kent.rostad@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 02.09.2024

Martin Bråteng (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Kent Røstad
rådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Deloitte AS.

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
33/24	Kommunedirektørens orientering til kontrollutvalget - kommunens logopedtjeneste
34/24	Forvaltningsrevisjon - prosjektplan
35/24	Forenklet etterlevelseskontroll - Etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen
36/24	Budsjettkontroll for kontrollutvalget
37/24	Økonomiplan for kontrollarbeidet 2025-2028 med budsjett for 2025
38/24	Referatsaker/folkevalgtopplæring
39/24	Innspill til kontrollarbeidet
40/24	Oppfølging av kontrollutvalgets saker
41/24	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Kommunedirektørens orientering til kontrollutvalget - kommunens logopedtjeneste

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

33/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/402 - 3

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.
2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget en skriftlig tilbakemelding om kommunens kapasitet og ventetid innenfor logopedtjenester innen 1. september 2025.

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 22. oktober 2021 fattet kontrollutvalget følgende vedtak:

"Med henvisning til artikkel den 21.10.2021 i avisen "rana.no", bes rådmannen gi en muntlig orientering i møtet den 03.12.2021 vedr. kommunens kapasitet og ventetid innenfor logopedtjenester, og om kommunes tilbud er i samsvar med eventuell rett på slik hjelp etter lovgivningen, herunder blant annet opplæringslova og barnehageloven."

Kontrollutvalget har mottatt orienteringer i møter den 3. desember 2021 og 6. oktober 2022.

Detaljert saksgang er beskrevet i saksframlegg fra kontrollutvalgets møte 6. oktober 2022.

I kontrollutvalgets møte 6. oktober 2022 ble det fattet følgende vedtak i sak 54/22:

"Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering og ber om en oppdatert orientering høsten 2023."

Kommunedirektøren ble bedt om gi en skriftlig tilbakemelding om kommunens kapasitet og ventetid innenfor logopedtjenester, og en muntlig orientering i kontrollutvalgets møte 9. september 2024.

Stabsleder for oppvekst- og kulturavdelingen vil gi en muntlig orientering i kontrollutvalgets møte 9. september 2024.

Vurdering

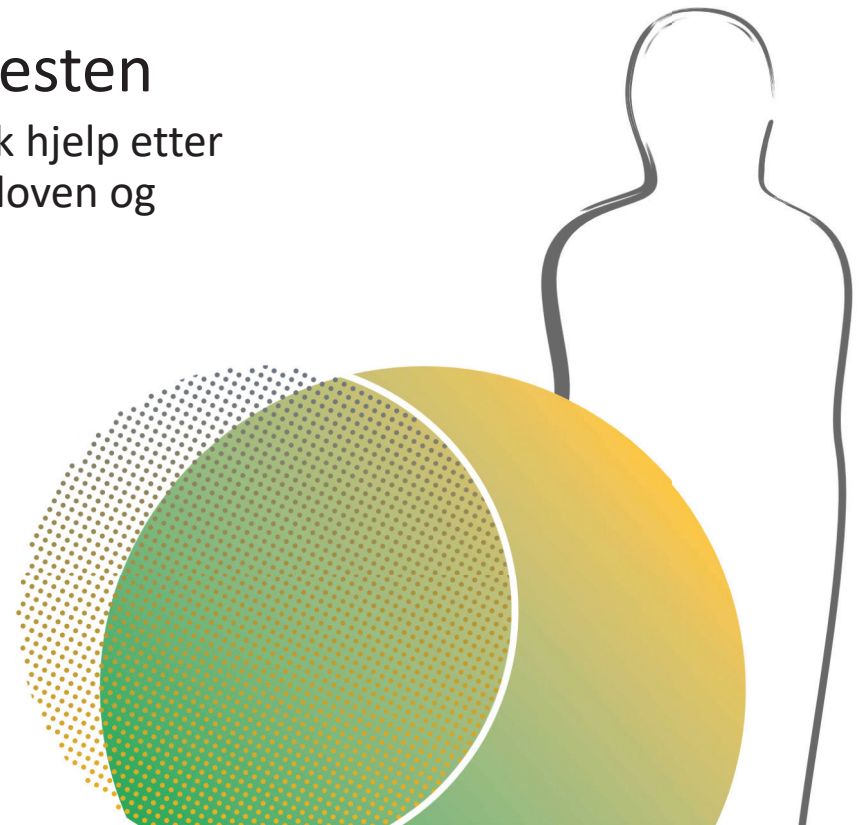
I kommunedirektørens skriftlige orientering vises det til at det i 2023 ble iverksatt nye rutiner hvor saksgang for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning følges. Tidligere har praksis vært å ta i mot alle som har henvendt seg med et behov. Dette har bidratt til at ventelistene til logopedtjenesten har gått ned.

Logopedtjenesten har hatt to ansatte og har vært stabilt bemannet over tid. Denne ene ansatte har i løpet av 2024 sagt opp sin stilling. En nytilsatt logoped skal ut i fødselspermisjon uten at det vært søkere i vikariatet. Det vil derfor være halv bemanning i tjenesten fra september 2024 til juni 2025. I denne perioden vil det ikke bli tatt inn nye saker, og noen av de aktive sakene vil få redusert eller avsluttet sitt tilbud. Barn som har behov for logopedisk oppfølging har gjerne dette over en lengre periode, og oppfølgingen trappes som regel ned før den kan avsluttes. Det kan ta en del tid mellom hver gang et nytt barn tas inn til oppfølging. Det er ikke heldig at det vil være halv bemanning i logopedtjenesten i et langt tidsrom, selv om ventelistene har gått ned.

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget ber om en oppdatert orientering høsten 2025.

Kontrollutvalget

- ✓ Kapasitet og ventetid for logopedtjenesten
  - ✓ Om kommunens tilbud er i samsvar med rett på slik hjelp etter lovgivningen, herunder blant annet opplæringsloven og barnehageloven.

Logoped – hvem har ansvar for hva?

Kommunen

- Ansvar når hjelpen er hjemlet i vedtak om spesialundervisning eller spesialpedagogisk hjelp
- Pliker å gi spesialundervisning eller spesialpedagogisk hjelp til barn som fyller vilkårene for dette

- Barnehageloven § 30, Opplæringsloven § 5-1

NAV - HELFO

- Ansvar når behovet skyldes «*sykdom, skade eller lyte*» og søkeren ikke har logopedhjelp som en del av spesialundervisning
- Overtar ikke kommunens ansvar om kommunen ikke har logoped tilsatt.

- Folketrygdloven §§ 5-10, 5-1

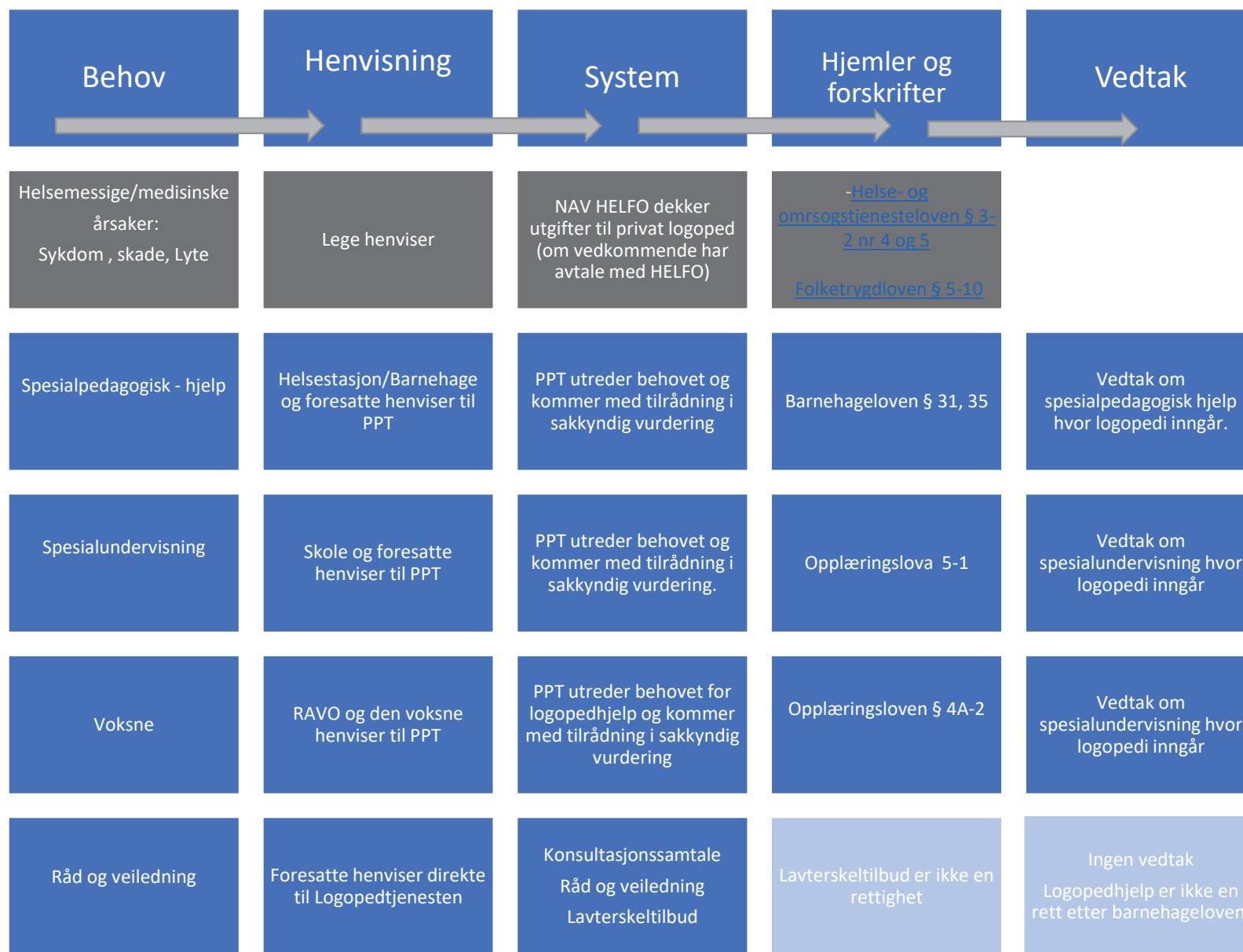

Er tilbudet i samsvar med rettigheter etter lovgivningen ?

- I de tilfellene hjelpa gis i barnehagetida/skoletida er dette spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning
- Det skal foreligge et vedtak
- Sakkyndig vurdering skal foreligge i forkant av dette
- (Unntak: hvis hjelpen faller inn under regelverket til HELFO:
«som ledd behandling av sjukdom, skade eller lyte» Behandlinga må være av vestenleg verknad for pasienten sin sjukdom og funksjonsevne.)
- Lavterskeltilbud er mulig som supplement.

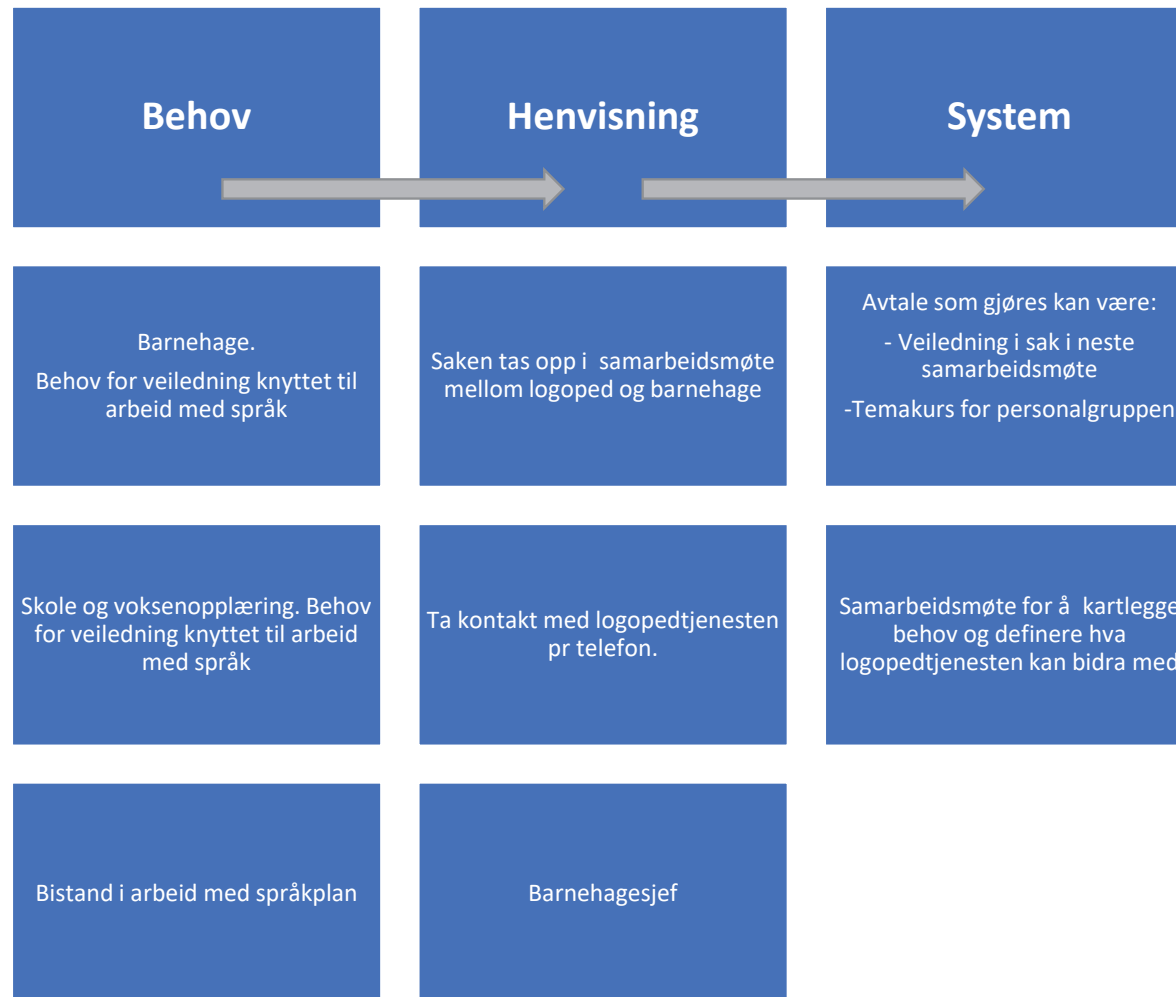

I N D I V I D

S
Y
S
T
E
M
A
R
B
E
I
D

Samarbeidstid i barnehagene

Innhold

- Oppfølging av barn som har enkeltvedtak:
  - Logopedisk behandling
  - Samarbeid og veiledning av personale som jobber med barnet
  - Samarbeid og veiledning knyttet til planer/IOP for barnet
- Tidlig inn - arbeid:
  - Observasjon av barn der hvor barnehagen ønsker tips til arbeid med språket
  - Observasjon av barn hvor barnehagen ønsker å diskutere bekymring og mulig henvisning.
  - Være inkludert i førhenvisningsfasen der hvor barnehagen tenker at barn skal henvises til PPT grunnet språk. Sammen med barnehagen vurdere behov for henvisning (Hvilke vedlegg trengs mv.)
- Generell veiledning knyttet til språk og språkmiljø i barnegruppen.
- *Dagen avsluttes med å planlegge neste møtepunkt. (Logoped+leder/ev. ansvarlig pedagog)*
- Arbeidsverktøy: rutine for spesialpedagogisk hjelp.

Status

- Sakkyndig vurdering er utarbeidet (PPT) og enkeltvedtak er fattet for barn som mottar logopedhjelp i skole/barnehage.
- Ventelista som forelå er sortert. (hva er sp og hva er lavterskel)
- Kapasitet og ventetid
  - Barn som får tilbud: 75 stk
    - Tilbud etter enkeltvedtak = har rett på hjelp (får hjelp i skole og barnehagetiden) 50
    - Lavterskeltilbud – hjelp, råd og veiledning sammen med foresatte 25
  - Barn på venteliste: 23
    - Tilbud etter enkeltvedtak = har rett på hjelp (får hjelp i skole og barnehagetiden) 9
    - Lavterskeltilbud – hjelp, råd og veiledning sammen med foresatte 14

Ventetid

Tilbud etter enkeltvedtak - har rett på hjelp (får hjelp i skole og barnehagetiden): 9 stk

Ventet siden	Antall
April 21	1
Juni 21	2
September 21	1
November 21	3
Mars 22	1
Juni 22	1

Lavterskeltilbud – hjelp, råd og veiledning sammen med foresatte: 14 stk.

Ventet siden	Antall
Oktober 21	4
November 21	1
Desember 21	1
Februar 22	1
Mars 22	1
April 22	1
Mai 22	1
Juni 22	2
Juli 22	1
August 22	1

Desember
2021

- Definert status i.f.t tjenesteyting og gjeldende lovverk. Situasjonsbeskrivelse utarbeidet.

Våren 2022

- Klientliste over barn som har tilbud sortert. Hvem har rettigheter ihht lovverk.
- Henvisning og sakkyndig vurdering skrevet (PPT) og vedtak fattet der hvor rettighet foreligger
- Ny rutinebeskrivelse for saksgang/henvisning utarbeidet og formidlet til skoler og barnehager

Høst 2022

- Etablert lavterskeltilbud for barn uten vedtak om spesialpedagogiske rettigheter
- Venteliste sortert i hhv – barn med rettigheter og barn hvor lavterskeltilbud kan gis.
- Tydeliggjøring av regelverk i organisasjonen. Hvilke klientsaker kvalifiser for privat logoped ihht folketrygdloven
- Tydeliggjøre saksgang ovenfor bruker. Oppdatering av nettsidene.

Januar 2023

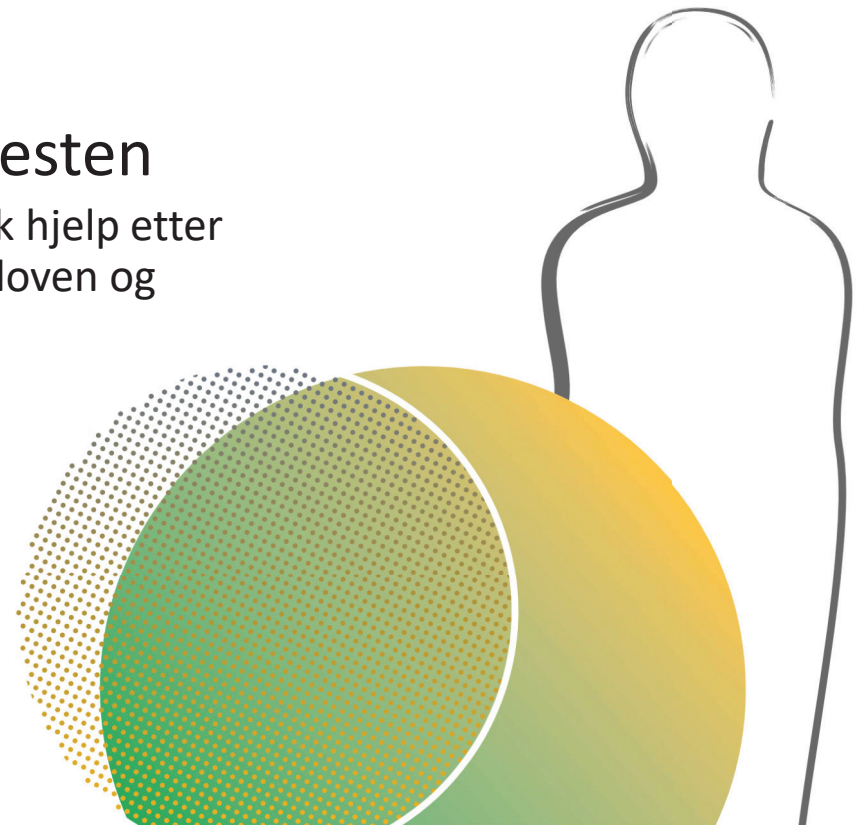
- Ny praksis for mer effektiv ressursutnyttelse. Skoler og barnehager får tildelt faste dager. Arbeid i soner, mindre tid tapt til kjøring/logistikk.
- Samarbeidsavtaler om systemarbeid etableres med barnehager. Veilede mer ift tidlig inn.

Ressursdreining fra skole og over til barnehage (tidlig inn)

Kontrollutvalget

03.12.2021

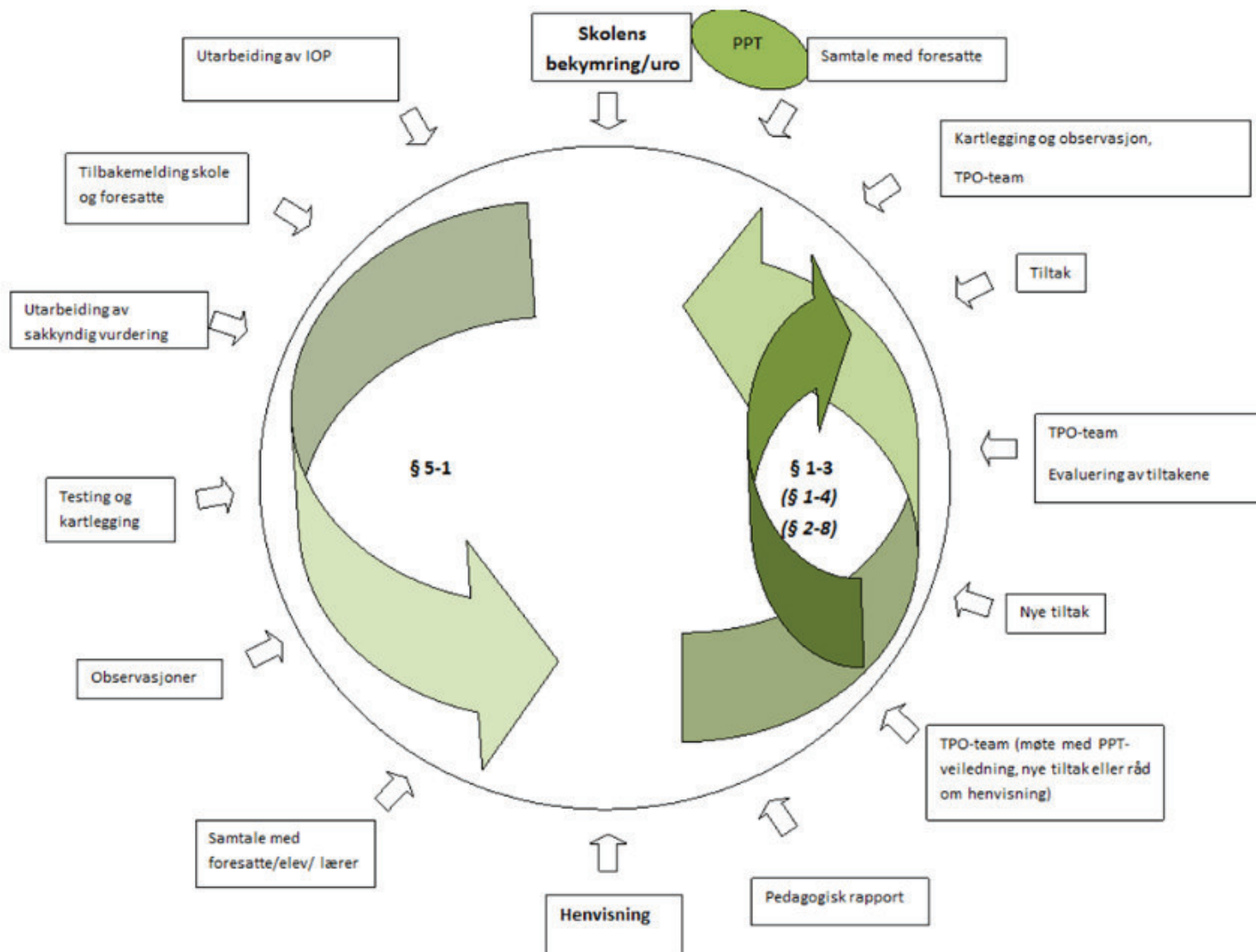
- ✓ Oppdatert status PPT
- ✓ Kapasitet og ventetid for logopedtjenesten
  - ✓ Om kommunens tilbud er i samsvar med rett på slik hjelp etter lovgivningen, herunder blant annet opplæringsloven og barnehageloven.

Oppdatert status PPT

- Det jobbes fortsatt med implementering av håndboka i skolene. Som en følge av dette ser vi at andelen av elever med vedtak om spesialundervisning går ned.

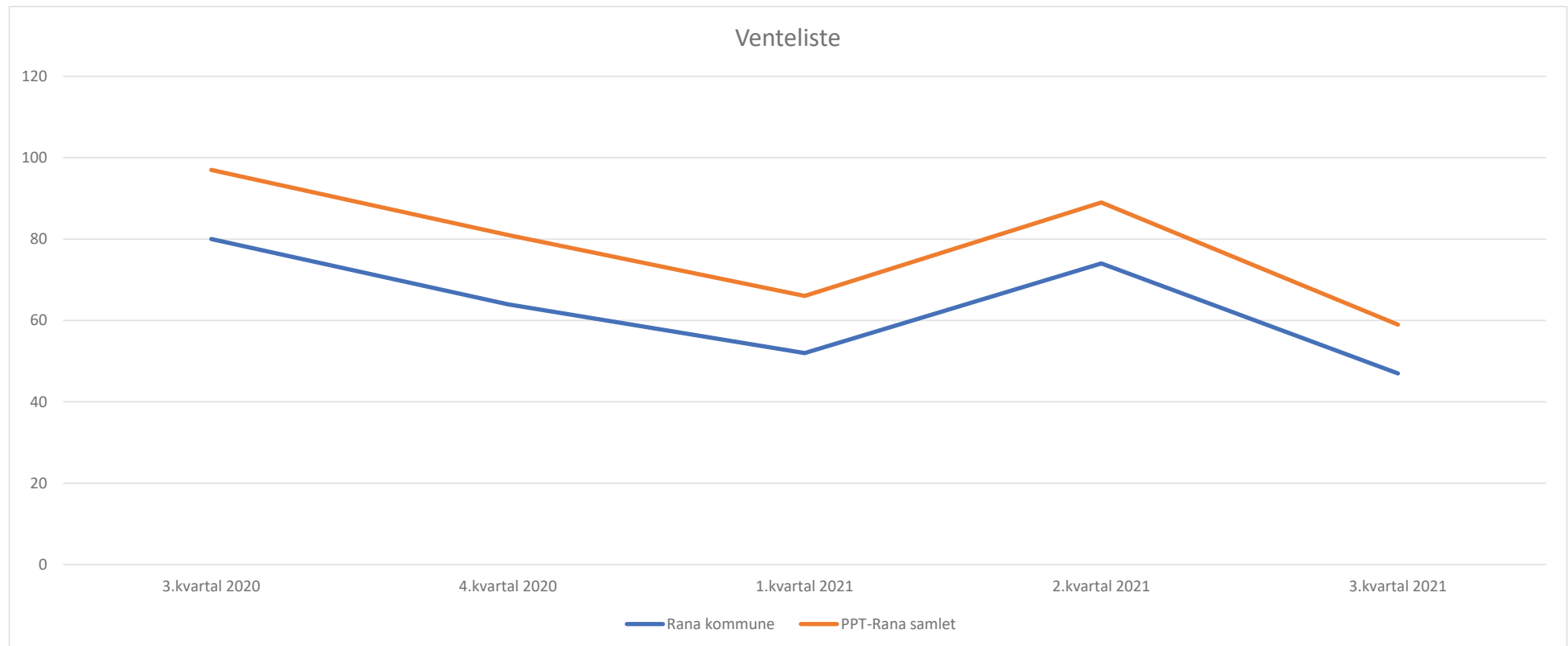

Modell: Tiltakshjulet for saksgangen spesialundervisning (Frøyen)

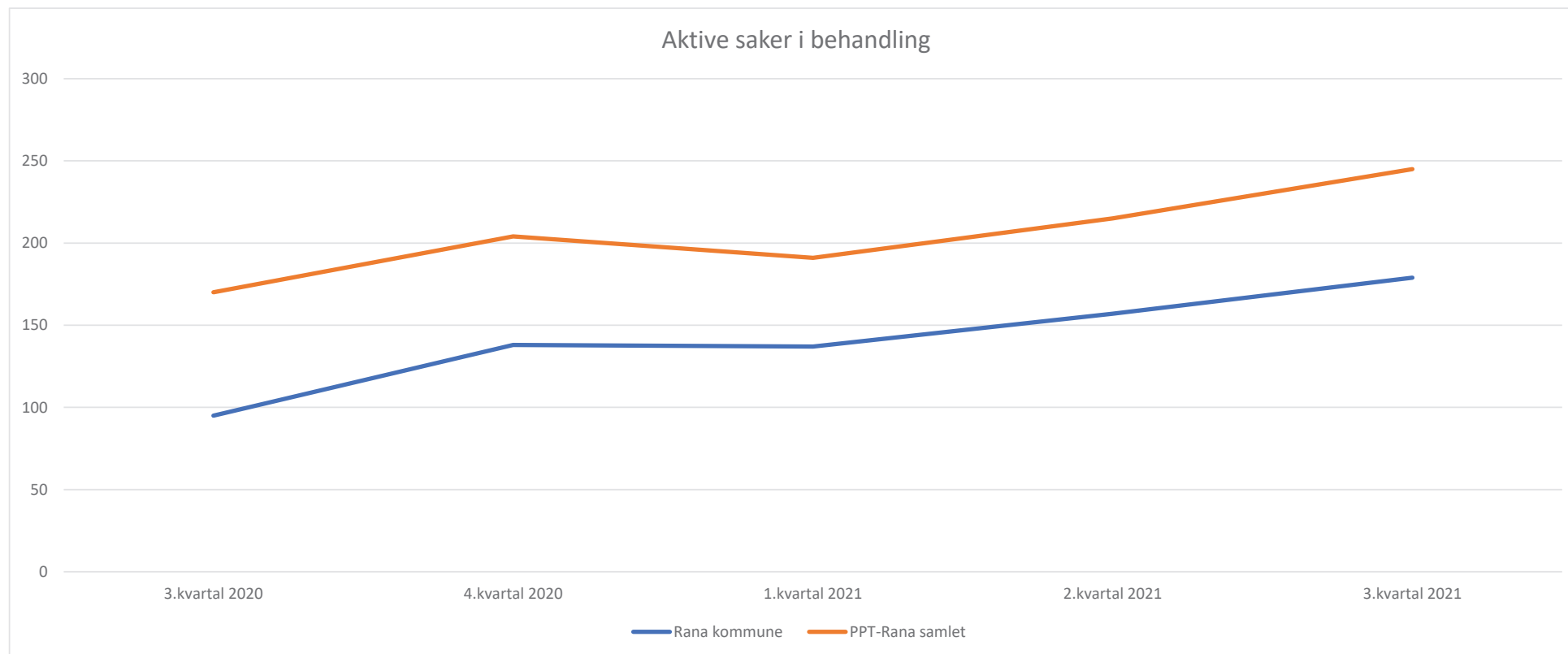
Oppdatert status PPT

Ventelisten i Rana kommune - ventetid

Venteliste	2.kvartal						3.kvartal					
Rana	kommunal skole	Privat skole	Kommunal barnehage	Privat barnehage	voksne	sum	kommunal skole	Privat skole	Kommunal barnehage	Privat barnehage	voksne	sum
>3mnd	31	0	7	6	2	46	1	0	0	1	0	2
>6mnd	10	0	2	2	0	14	15	0	4	5	1	25
>1 år	9	0	1	4	0	14	18	0	0	3	1	22
<1 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sum	50	0	10	12	2	74	34	0	4	9	2	49

Oppdatert status PPT

Oppdatert status PPT – Rana kommune

Pr 30.11.21:

- ✓ 226 aktive saker i PPT som tilhører Rana kommune
- ✓ 53 saker på venteliste

I november måned ble 12 nye saker tatt inn, mens 9 ble avsluttet.

Av de 53 sakene på ventelista har:

- ✓ 14 ventet under 3 mnd
- ✓ 15 ventet mellom 3-6 mnd
- ✓ 24 ventet mellom 6-12 mnd
- ✓ Ingen har ventet over 1 år.

Logopedtjenesten

- Kapasitet og ventetid
  - Barn som får et tilbud: 52 stk
  - Barn på venteliste: 38 stk

Logoped – hvem har ansvar for hva?

Kommunen

- Ansvar når hjelpen er hjemlet i vedtak om spesialundervisning eller spesialpedagogisk hjelp
- Plikter å gi spesialundervisning eller spesialpedagogisk hjelp til barn som fyller vilkårene for dette

- Barnehageloven § 30, Opplæringsloven § 5-1

NAV - HELFO

- Ansvar når behovet skyldes «*sykdom, skade eller lyte*» og søkeren ikke har logopedhjelp som en del av spesialundervisning
- Overtar ikke kommunens ansvar om kommunen ikke har logoped tilsatt.

- Folketrygdloven §§ 5-10, 5-1

Er tilbudet i samsvar med rettigheter etter lovgivningen ?

- I de tilfellene hjelpa gis i barnehagetida/skoletida er dette spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning
- Det skal foreligge et vedtak
- Sakkyndig vurdering skal foreligge i forkant av dette
- (Unntak: hvis hjelpen faller inn under regelverket til HELFO:
«som ledd behandling av sjukdom, skade eller lyte» Behandlinga må være av vestenleg verknad for pasienten sin sjukdom og funksjonsevne.)
- Lavterskeltilbud er mulig som supplement.

Status

- Kapasitet og ventetid

- Barn som får tilbud: 52 stk

- Av disse er det 24 barn som *ikke* har sakkyndig vurdering som tilråder spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning.

- 28 har en sakkyndig vurdering.

- Barn på venteliste: 38 stk

- Av disse er det 28 barn som *ikke* har sakkyndig vurdering som tilråder spesialpedagogisk hjelp/ spesialundervisning

- 10 har en sakkyndig vurdering.

Grep som tas:

- Sortere både klientliste og venteliste for å sikre at barn med definerte rettigheter får prioritet først.
- Saker avsluttes.
- Barn uten rettigheter mottar eventuell bistand og veiledning utenom skoletid/barnehagetid i logopedtjenestens lokaler. (Forebyggende lavterskeltilbud)
- Administrativ rutine utarbeides
  - Skal tydeliggjøre saksgang ovenfor bruker
  - Skal tydeliggjøre saksgang ovenfor skoler og barnehager

SAKSFREMLEGG

KU-RANA
Møte 06.10.2022

Sak 054/22 Orientering fra rådmann vedr. kommunens logopedtjenester

Dokumenter:

- Powerpointpresentasjonen «Kontrollutvalget 03.12.2021».

Saksorientering:

Under sak Eventuelt i møte 22.10.2021 fattet KU følgende vedtak:

Med henvisning til i artikkel den 21.10.2021 i avisen «rana.no», bes rådmannen gi en muntlig orientering i møtet den 03.12.2021 vedr. kommunens kapasitet og ventetid innenfor logopedtjenester, og om kommunes tilbud er i samsvar med eventuell rett på slik hjelp etter lovgivningen, herunder blant annet opplæringslova og barnehageloven.

I KUs møte 03.12.2021 (KU-sak 060/22) gav rådmannen, representert ved Mona Bjørkmo (stabsleder oppvekst/kultur) og Liv Åse Lorentsen (leder PPT og logopedtjester), en muntlig orientering med støtte i en powerpoint-presentasjon (jfr. vedlagte). KU fattet da følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering og ber om en oppdatert orientering oktober 2022.

Rådmannen er invitert til å gi en oppdatert orientering i møtet kl. 09.00, eventuelt kl. 09.45.

Innstilling til vedtak:

(saken legges frem uten innstilling til vedtak).

Logopedtjenesten for barn og unge- kapasitet og ventetid.

Generelt

Logopedtjenesten for barn og unge yter tjenester til barn/elever som har enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning i barnehage og skole. Tjenesten arbeider direkte med barn og gir veiledning til ansatte i barnehager og skoler som arbeider med barnet til daglig. Det gis også råd og veiledning til foresatte ved behov for dette. Logopedtjenesten har til sammen to stillinger og er samlokalisert og samorganisert med PPT – Rana.

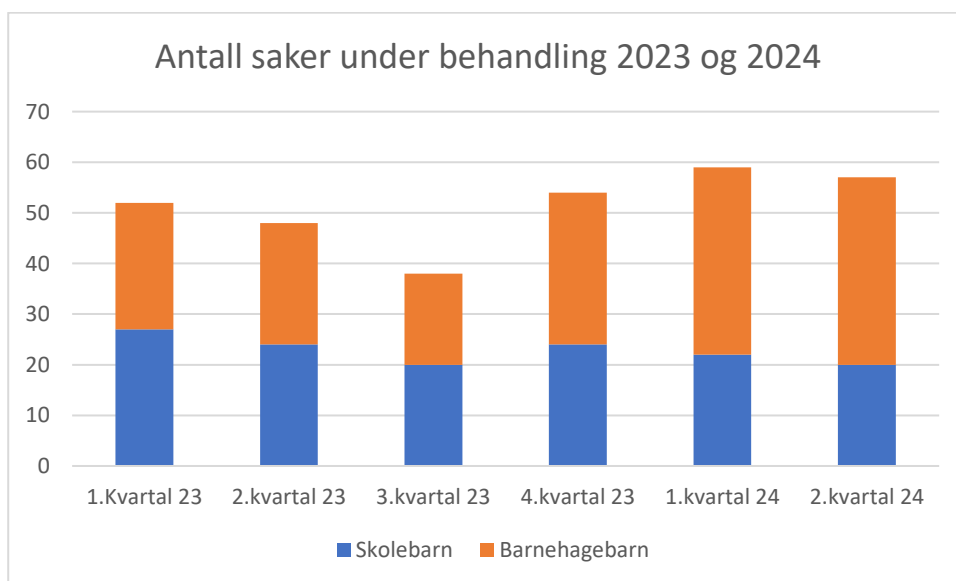
Det ble i 2023 iverksatt nye rutiner for inntak til logopedtjenesten hvor saksgang for spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning følges. Dette i motsetning til tidligere hvor praksis har vært å ta imot alle som har henvendt seg med et behov.

Barn som har spesialpedagogisk oppfølging fra logopedtjenesten har som regel vedtaksperiode som går over et helt barnehage/skoleår, og som også i en del tilfeller forlenges.

I 2023 har tjenesten avsluttet 36 saker, mottatt 15 nye henvisninger mens ytterligere 18 barn ble tilmeldt PP – tjenesten for utredning av mulig behov. Skolebarn som har stått på vent har i stor grad vært barn som ble henvist til tjenesten da de gjekk i barnehage. I tråd med «tidlig inn» er det ønskelig at tjenesten benytter størstedelen av ressursene i barnehagene.

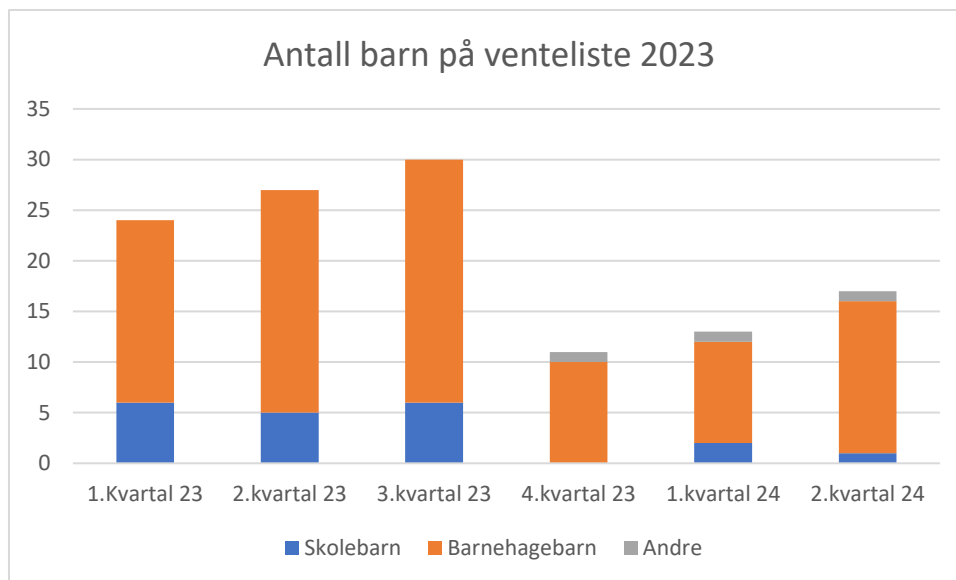
Kapasitet

Under behandling	1.Kvartal 2023	2.kvartal 2023	3.kvartal 2023	4.kvartal 2023	1.Kvartal 2024	2.Kvartal 2024
Skolebarn	27	24	20	24	22	20
Barnehagebarn	25	24	18	30	37	37

Venteliste- logopedtjenesten

brukere	1.Kvartal 2023	2.kvartal 2023	3.kvartal 2023	4.kvartal 2023	1.kvartal 2024	2.kvartal 2024
Skolebarn	6	5	6	0	2	1
Barnehagebarn	18	22	24	10	10	15
Andre	0	0	0	1	1	1

Ventetid

I 1.kvartal 2024 kom det 11 nye henvisninger, mens det i 2.kvartal kom 13.

Av de som er ferdig utredet har 5 barn har ventet over et år på logopedbehandling, alle disse er barnehagebarn. 3 barn har ventet mellom 6.mnd og et år, mens 4 barn har ventet mellom 3 og 6 måneder.

I juli måned 2024, etter avslutning av skole og barnehageåret, var det 12 barn på venteliste i logopedtjenesten og 22 på vent for kartlegging av behov for logopedhjelp hos PPT.

Situasjonen per første halvår 2024

De nye rutineene har så langt bidratt til at ventelistene i logopedtjenesten har gått ned. Det har blitt enklere for tjenesten å gjøre prioriteringer av sakene når det er rapport fra sakkyndig som skal ligge til grunn for behov og omfang. Samtidig er også en del av forklaringen på lavere venteliste at barn nå er på vent i PPT i stedet for å få komme direkte på venteliste hos logopedtjenesten.

Barn som har behov for logopedisk oppfølging, har gjerne dette over en lengre periode. Oppfølgingen trappes som regel ned før den til sist kan avsluttes. Det kan gå en del tid mellom hver gang et nytt barn tas inn til oppfølging.

Voksne med behov som faller inn under opplæringsloven

Det har siste tiden vært noen tilfeller hvor godt voksne som har fått operert inn cochleaimplantat (CI) har blitt henvist til tjenesten for barn og unge.

Etter CI operasjon er det behov for umiddelbar og intensiv lytte- og taletrening. Disse sakene tas ikke alltid inn av private logopeder og kommunens ansvar slår da inn. Disse sakene kan ikke vente, lyttetrening og behandling av CI må starte umiddelbart etter operasjon. I tilfeller hvor barn og unges tjeneste må ta disse sakene inn vil det medføre pause i annen oppfølging av barn og at saker fra ventelista ikke kan tas inn.

Rekruttering

Logopedtjenesten for barn og unge har to ansatte har vært stabilt bemannet over lang tid. I 2024 har imidlertid den ene sagt opp sin stiling og det viser seg utfordrende å rekruttere. Per tiden skal en nytilsatt logoped ut svangerskapspermisjon, men det er ingen søkere på vikariatet. Fra og med september 2024 vil det derfor være halvert bemanning i tjenesten, noe som trolig vil være situasjonen frem til juni 2025. I denne perioden vil det ikke bli tatt inn nye saker. I tillegg til dette vil noen av de aktive sakene få redusert eller avsluttet sitt tilbud. Det er gjort noen prioriteringer i hvilke saker som må følges opp gjennom restkapasiteten i tjenesten i perioden.

Forvaltningsrevisjon - prosjektplan

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

34/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 24/391 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til problemstillingene, leveringstidspunkt og ressursrammen revisjonen har foreslått i prosjektplanen.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelse og vedtak for plan for forvaltningsrevisjon lagt premisser for forvaltningsrevisjonsarbeidet for 2024-2028.

I kontrollutvalgets møte 31. mai 2024, sak 27/24, bestilte utvalget en forvaltningsrevisjon med tema "System for å melde og følge opp avvik".

Kontrollutvalget la fram følgende omforente vedtak:

1. Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema "System for å melde og følge opp avvik, inkludert varsling" som beskrevet i kontrollutvalgets plan for risiko- og vesentlighetsvurderinger, prioritert punkt 1.
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 28. august 2024 og legges fram for kontrollutvalget på utvalgets møte 9. september 2024.
3. Bestilling av forvaltningsrevisjon er med forbehold om at kontrollutvalgets plan for risiko- og vesentlighetsvurderinger blir vedtatt i kommunestyrets møte 18. og 19. juni 2024.

Plan for risiko- og vestlighetsvurderinger ble enstemmig vedtatt i kommunestyret den 18. juni 2024.

Revisjonen har foreslått følgende problemstillinger:

1. hvilken grad opplever ledere og ansatte at Rana kommune har etablert en god ytringskultur?
2. Har Rana kommune etablert et hensiktsmessig system for å melde inn og avdekke avvik?
  - a. Hva er omfanget av meldte avvik for ulike sektorer/tjenesteområder de siste tre årene?
  - b. I hvilken grad har kommunen etablert systemer og rutiner for at ansatte kan melde om avvik?
  - c. Har ansatte fått tilstrekkelig opplæring i kommunens system for å melde inn avvik, og hva som skal regnes som avvik?
  - d. I hvilken grad melder ansatte om avvik som de opplever på arbeidsplassen?
3. Har Rana kommune etablert et hensiktsmessig system for å sikre at avvik blir fulgt opp og brukt til å forbedre tjenestene?
  - a. Har kommunen etablert hensiktsmessige rutiner for oppfølging av avvik?
  - b. I hvilken grad blir det gjort analyser av årsakene til avvik?
  - c. Har ledere fått tilstrekkelig opplæring i hvordan avvik skal følges opp?

- d. I hvilken grad opplever ledere og ansatte at kommunen klarer å iverksette hensiktsmessige tiltak for å følge opp og lukke avvik?
  - e. Har kommunen etablert et system som sikrer at trender knyttet til avvik blir systematisk løftet opp og gjennomgått av øverste ledelse?
4. Har Rana kommune etablert system og rutiner for varsling i samsvar med regelverk og eventuelle kommunale vedtak?
- a. Hva er omfanget av varslingssaker i kommunen?
  - b. Har kommunen etablert en hensiktsmessig organisering for håndtering av varsling?
  - c. Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for intern varsling som sikrer at aktivitetsplikten blir ivaretatt?
  - d. Har ansatte i kommunen kjennskap til hvordan de kan melde fra om kritikkverdige forhold?
  - e. I hvilken grad opplever ansatte at det er trygt å varsle?
  - f. I hvilken grad har ledere fått opplæring i hvordan de skal håndtere varsel?
  - g. Er det etablert ordninger som sikrer at ledere får støtte og veiledning i håndteringen av varslingssaker, etter behov?
  - h. I hvilken grad klarer kommunen å følge opp og løse varslingssaker uten at de eskalerer unødvendig?

Forvaltningsrevisjonen gjennomføres med timesforbruk på 450 timer.

Forvaltningsrevisor fra Deloitte vil orientere om problemstillinger og gjennomføring av forvaltningsrevisjon i møte den 9. september 2024. Kontrollutvalget må da benytte anledningen til å stille spørsmål, samt å gi innspill til eventuelle endringer og/eller tillegg.

Avgrensing

Undersøkelsen omhandler system og rutiner for å melde og følge opp avvik, og hvordan det legges til rette for at ansatte i Rana kommune kan melde avvik og varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Revisjonen vil ikke gjøre en vurdering av om konkrete avvikssaker eller varslingsaker er behandlet korrekt.

Metode

For å svare ut problemstillingene har revisor planlagt å bruke intervju, dokumentanalyse, spørreundersøkelse, og verifisering og høring.

Vurdering

Sekretariatet er av den oppfatning av at revisors forslag til problemstillinger fanger opp spørsmålene, innfallsvinklene i plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget slutter seg til problemstillingene, leveringstidspunkt og ressursrammen revisjonen har foreslått i prosjektplanen.

Forvaltningsrevisjon | Rana kommune
Melding og oppfølging av avvik og varslings
Prosjektplan

August 2024

«Forvaltningsrevisjon av melding og oppfølging av avvik og varsling - prosjektplan»

August 2024

Prosjektplanen er utarbeidet for Rana kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS

Postboks 6013 Postterminalen, 5892

Bergen

tlf: 55 21 81 00

www.deloitte.no

forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1	Formål og problemstillinger	2
2	Revisjonskriterier	4
3	Metode	6
4	Tid og ressursbruk	7

1 Formål og problemstillinger

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling fra kontrollutvalget i møte den 31. mai 2024, sak 27/24 utarbeidet en prosjektplan for forvaltningsrevisjon av melding og oppfølging av avvik og varsling, i Rana kommune.

I risiko- og vesentlighetsvurderingen Deloitte gjennomførte på oppdrag for kontrollutvalget våren 2024, er system for å melde og følge opp avvik trukket frem som et risikoområde for kommunen. Videre blir det pekt på at enkelte ansatte kan oppleve at det er utfordrende å melde fra om uenighet, kritikkverdige forhold, eller uønskede hendelser, og det blir også vist til viktigheten av å ha gode system for å melde fra om avvik og for å kunne varsle.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med prosjektet vil være å undersøke om Rana kommune har etablert et hensiktsmessig system for å melde og følge opp avvik. I tillegg vil revisjonen undersøke om kommunen har etablert et hensiktsmessig system for varsling av kritikkverdige forhold.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger som vil bli undersøkt:

- 1) I hvilken grad opplever ledere og ansatte at Rana kommune har etablert en god ytringskultur?
- 2) Har Rana kommune etablert et hensiktsmessig system for å melde inn og avdekke avvik?
  - a) Hva er omfanget av meldte avvik for ulike sektorer/tjenesteområder de siste tre årene?¹
  - b) I hvilken grad har kommunen etablert systemer og rutiner for at ansatte kan melde om avvik?
  - c) Har ansatte fått tilstrekkelig opplæring i kommunens system for å melde inn avvik, og hva som skal regnes som avvik?
  - d) I hvilken grad melder ansatte om avvik som de opplever på arbeidsplassen?
- 3) Har Rana kommune etablert et hensiktsmessig system for å sikre at avvik blir fulgt opp og brukt til å forbedre tjenestene?
  - a) Har kommunen etablert hensiktsmessige rutiner for oppfølging av avvik?
  - b) I hvilken grad blir det gjort analyser av årsakene til avvik?
  - c) Har ledere fått tilstrekkelig opplæring i hvordan avvik skal følges opp?
  - d) I hvilken grad opplever ledere og ansatte at kommunen klarer å iverksette hensiktsmessige tiltak for å følge opp og lukke avvik?
  - e) Har kommunen etablert et system som sikrer at trender knyttet til avvik blir systematisk løftet opp og gjennomgått av øverste ledelse?
- 4) Har Rana kommune etablert system og rutiner for varsling i samsvar med regelverk og eventuelle kommunale vedtak?
  - a) Hva er omfanget av varslingssaker i kommunen?²
  - b) Har kommunen etablert en hensiktsmessig organisering for håndtering av varsling?
  - c) Har kommunen etablert tilfredsstillende rutiner for intern varsling som sikrer at aktivitetsplikten blir ivaretatt?
  - d) Har ansatte i kommunen kjennskap til hvordan de kan melde fra om kritikkverdige forhold?
  - e) I hvilken grad opplever ansatte at det er trygt å varsle?
  - f) I hvilken grad har ledere fått opplæring i hvordan de skal håndtere varsel?
  - g) Er det etablert ordninger som sikrer at ledere får støtte og veiledning i håndteringen av varslingssaker, etter behov?
  - h) I hvilken grad klarer kommunen å følge opp og løse varslingssaker uten at de eskalerer unødvendig?

---

¹ Denne delproblemstillingen er primært kartleggende.

² Denne delproblemstillingen er primært kartleggende.

1.3 Avgrensing

Undersøkelsen omhandler system og rutiner for å melde og følge opp avvik, og hvordan det legges til rette for at ansatte i Rana kommune kan melde avvik og varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Revisjonen vil ikke gjøre en vurdering av om konkrete avvikssaker eller varslingssaker er behandlet korrekt.

2 Revisjonskriterier

2.1 Innledning

Revisjonskriteriene vil bli hentet fra og utledet av autoritative kilder, rettsregler, politiske vedtak og fastsatte retningslinjer. Revisjonskriteriene under er ikke uttømmende for hva som kan være relevant i forvaltningsrevisjonen. Andre kriterium vil kunne komme til dersom det skulle være nødvendig for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

I dette prosjektet vil revisjonskriteriene i hovedsak bli utledet fra:

- Kommuneloven
- Arbeidsmiljøloven

Noen av tjenestene i kommunen er i tillegg omfattet av særlovgivning knyttet til avvikshåndtering (eks. kommunale helse- og omsorgstjenester). Kriterium knyttet til særlovgivning vil også kunne være relevant for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

2.2 Krav i lov og forskrift

2.2.1 Krav til system for å melde inn og følge opp avvik

Kommuneloven

Kommuneloven § 25-1 stiller krav til internkontroll i kommunen, og sier at kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Paragrafen sier videre at kommunedirektøren skal:

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

I kommunal- og distriktsdepartementet sin veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser presiseres det at internkontrollen skal både avdekke og følge opp konkrete avvik som allerede har skjedd.³ Internkontrollen skal videre både avdekke og følge opp *risiko for at avvik skal skje*. Det innebærer blant annet at kommunedirektøren må:

- a) skaffe oversikt over (saks)områder i kommunen hvor det er fare for manglende etterlevelse av lover og forskrifter, og
- b) sette inn relevante forebyggende og risikoreduserende tiltak for å hindre og forebygge brudd på lover og forskrifter.

§ 25-1 bokstav d stiller krav om at internkontrollen dokumenteres. Grensene og omfanget vil måtte vurderes ut fra forholdene i den enkelte kommunen og den enkelte delen av kommunen.⁴

2.2.2 Krav til varsling

Kapittel 2 A i arbeidsmiljøloven omtaler krav til varsling, og består av åtte paragrafer.

Arbeidstakers rett til å varsle

Arbeidstaker har rett til å varsle om kritikkverdige forhold jf. arbeidsmiljølova § 2A-1, første ledd. Innleide arbeidstakere har også rett til å varsle om kritikkverdige forhold i virksomheten til innleier. I § 2 A-1, andre ledd blir kritikkverdige forhold definert slik:

Med kritikkverdige forhold menes forhold som er i strid med rettsregler, skriftlige etiske retningslinjer i virksomheten eller etiske normer som det er bred tilslutning til i samfunnet, for eksempel forhold som kan innebære:

---

³ Kommunal- og distriktsdepartementet. Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser. Side 16. Utgitt 13.10.2021. Tilgjengelig [her](#).

⁴ Kommunal- og distriktsdepartementet. Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser. Side 17. Utgitt 13.10.2021. Tilgjengelig [her](#).

- a) fare for liv eller helse
- b) fare for klima eller miljø
- c) korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet
- d) myndighetsmisbruk
- e) uforsvarlig arbeidsmiljø
- f) brudd på personopplysningssikkerheten.

Det går videre frem av tredje ledd at Ytring om forhold som kun gjelder arbeidstakers eget arbeidsforhold ikke regnes som varsling etter kapitlet 2A i arbeidsmiljøloven, med mindre forholdet omfattes av andre ledd.

Begrepet «arbeidstakere» er definert i arbeidsmiljøloven § 1-6, første ledd:

- 1) Følgende personer anses som arbeidstakere etter lovens regler om varsling og helse, miljø og sikkerhet når de utfører arbeid i virksomhet som går inn under loven:
  - a. elever ved institusjoner som har undervisning eller forskning som formål,
  - b. vernepliktige,
  - c. sivile tjenestepiktige og tjenestepiktige i sivilforsvaret,
  - d. innsatte i kriminalomsorgens anstalter,
  - e. pasienter i helseinstitusjoner, attføringsinstitusjoner o.l.,
  - f. personer som i opplæringsøyemed eller i forbindelse med arbeidsrettede tiltak utplasseres i virksomheter uten å være arbeidstakere,
  - g. personer som uten å være arbeidstakere deltar i arbeidsmarkedstiltak.

Lovens regler om varsling gjelder likevel ikke for personer som nevnt i bokstav d. Departementet kan i forskrift fastsette unntak fra bestemmelsen i første punktum.

§ 2 A-2 omhandler fremgangsmåte ved varsling. Det går frem av første og andre ledd at arbeidstaker alltid kan varsle internt og alltid kan varsle eksternt til en offentlig tilsynsmyndighet eller en annen offentlig myndighet. Av tredje ledd går det fram at arbeidstaker kan varsle eksternt til media eller offentligheten for øvrig dersom:

- a. arbeidstaker er i aktsom god tro om innholdet i varselet,
- b. varselet gjelder kritikkverdige forhold som har allmenn interesse, og
- c. arbeidstaker først har varslet internt, eller har grunn til å tro at intern varsling ikke vil være hensiktsmessig.

Arbeidsgivers plikt til å følge opp varsel og den varslede

Arbeidsgiver har aktivitetsplikt og omsorgsplikt ved varsling. Dette innebærer at arbeidsgiver skal sørge for at varsel blir tilstrekkelig undersøkt innen rimelig tid og at den som varsler har et forsvarlig arbeidsmiljø. Dette fremgår av arbeidsmiljøloven § 2 A-3.

På nettsidene til arbeidstilsynet er det nærmere presisert at arbeidsgivers aktivitetsplikt innebærer at arbeidsgiver må undersøke, avdekke, behandle og få slutt på det kritikkverdige forholdet.⁵ Arbeidstilsynet omtaler arbeidsgivers aktivitetsplikt i form av seks steg:

- 1) Registrere varselet
- 2) Bekrefte at varselet er mottatt
- 3) Undersøke og vurdere varselet
- 4) Ta en beslutning om videre prosess
- 5) Lukk saken og informer dem som er berørt
- 6) Evaluer og lær

Gjennom hele varslingsprosessen har arbeidsgiver samtidig omsorgsplikt, som innebærer at den må ivareta de som varsler og andre involverte. Prinsippene konfidensialitet, habil saksbehandling og rett til kontradiksjon skal ligge til grunn for behandlingen av varslingssaker.

Rutiner for intern varsling

Virksomheter som jevnlig sysselsetter minst fem arbeidstakere, plikter å ha rutiner for intern varsling i henhold til arbeidsmiljøloven § 2 A-6. Disse rutinene skal utarbeides i forbindelse med det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet i virksomheten i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.

⁵ Arbeidstilsynet. Slik bør arbeidsgiver håndtere varsling. Tilgjengelig [her](#).

3 Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001). Alle prosjekt blir kvalitetssikret i samsvar med kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.1 Dokumentanalyse

Informasjon om Rana kommune og dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner, regelverk mm. bli samlet inn og analysert. Innsamlet dokumentasjon vil bli vurdert opp mot revisjonskriteriene.

3.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder vil Deloitte gjennomføre intervjuer med relevante personer som kan belyse problemstillingene som skal undersøkes. På overordnet nivå vil vi gjennomføre intervju med kommunedirektør og personer med ansvar for internkontroll, kvalitetssystem og varslingssystem i kommunen. For å undersøke hvordan avvik og varsling blir fulgt opp i organisasjonen vil vi gjennomføre intervjuer med ledere for alle fire av tjenesteområdene i kommunen. I tillegg vil vi gjennomføre intervjuer med hovedtillitsvalgte/hovedverneombud. Vi vil også velge ut en til to sektorer der vi vil gjennomføre intervjuer med et utvalg ledere og ansatte for å belyse hvordan sektoren jobber med å avdekke og følge opp avvik.

Vi tar sikte på å gjennomføre inntil 20 intervjuer.

3.3 Spørreundersøkelse

Revisjonen vil sende ut en elektronisk spørreundersøkelse til et utvalg ansatte og ledere i Rana kommune for å få nærmere informasjon om ytringskultur, avvikshåndteringen og varsling i kommunen.

3.4 Verifisering og høring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til de intervjuede for verifisering, og det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som vil bli benyttet i rapporten. Datadelen av rapporten vil bli sendt til kommunedirektøren for verifisering, og eventuelle faktafeil vil bli rettet opp i den endelige versjonen. Deretter vil hele rapporten, inkludert vurderingsdeler og eventuelle forslag til tiltak, bli sendt til kommunedirektøren for uttale. Kommunedirektøren sin høringsuttale vil bli vedlagt den endelige rapporten som blir sendt til kontrollutvalget.

4 Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Birte Bjørkelo er oppdragsansvarlig partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av en prosjektleder og prosjektmedarbeider. Deloitte vil sette sammen et team som sikrer at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldende retningslinjer, samt med nødvendig kompetanse og erfaring innenfor kommunal revisjon.

Deloitte vil i forbindelse med prosjektplanleggingen også gjennomføre en vurdering av om prosjektteamet fyller kravet til en uavhengig og objektiv revisjon. Den enkeltes uavhengighet vil også bli vurdert løpende gjennom hele prosjektperioden.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektet sin karakter og planen som er lagt for hvordan prosjektet skal bli gjennomført vil det ta ca. 495 timer å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer forberedelse av prosjektet, utarbeidelse av problemstillinger og prosjektplan, forberedelse og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeidelse og kvalitetssikring av rapport. Timetallet omfatter også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalget.

Timeestimatet inkluderer ikke forberedelse og gjennomføring av presentasjon i kommunestyret. En eventuell presentasjon av rapporten i kommunestyret vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timer i tillegg til det totale timetallet som er presentert over.

Se vedlegg for oversikt over timefordeling.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart av prosjektet vil være oktober 2024 og rapporten vil være klar for oversendelse til kontrollutvalget ved sekretariatet innen utgangen av mars 2025.⁶ For å kunne gjennomføre prosjektet innen denne fristen og med stipulert timebruk er det nødvendig at kommunen sender over etterspurt dokumentasjon innen de frister som blir satt, og at utvalgte personer stiller til og verifiserer intervju

Fakturering av kostnadene ved prosjektet vil skje i samsvar med avtale mellom Rana kommune og Deloitte.

Bergen, 27. august 2024

Birte Bjørkelo

Oppdragsansvarlig partner

---

⁶ Deloitte gjennomfører alltid en uavhengighetssjekk før oppstart av prosjekter for å sikre at vi oppfyller uavhengighetskravene som stilles til revisor, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16. Gjennomføringen av prosjektet forutsetter at denne sjekken ikke avdekker *faktiske uavhengighetskonflikter* (for eksempel at vi står i fare for å revidere eget arbeid, nære relasjoner o.l.) eller *tilsynelatende uavhengighetskonflikter* (der det ikke er faktiske uavhengighetskonflikter, men det er kan være risiko for at tilliten til våre vurderinger og funn svekkes på grunn av ulike forhold knyttet til saken).

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2024 Deloitte AS

Forenklet etterlevelseskontroll - Etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

35/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 23/559 - 25

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen til orientering.

Vedlegg

Revisors uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll - Etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (kommuneloven § 23-2 første ledd bokstav b). Som følge av dette ansvaret skal kontrollutvalget også påse at det gjennomføres forenklet etterlevelseskontroll av forvaltningen jf. kommuneloven § 24-9.

Formålet med forenklet etterlevelseskontroll er, innenfor en begrenset ressursramme, å forebygge svakheter og sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet. Dette bygger opp under god økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis.

Målsettingen er å etablere enkle og jevnlige kontrollhandlinger som kan fange opp vesentlige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen. Kontrollhandlingene kan blant annet foretas på områder hvor brudd har særlige økonomiske konsekvenser, eller i særlig grad svekker tilliten til økonomiforvaltningen.

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse og virkninger. Slike vurderinger faller inn under forvaltningsrevisjon.

Revisor har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Rana kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende område:

Gjennomføring og dokumentasjon av hvorvidt kommunens økonomiforvaltning for behandling av startlån fra Husbanken i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, herunder;

1. Er det utarbeidet skriftlige rutiner for saksbehandlingen, herunder eventuelle vurderingskriterier?
2. Hvordan sikrer kommunen at saksbehandlingen gjennomføres etter gjeldende rutiner ved eventuelle fravær eller overføring av saksbehandleransvar?
3. Hvem har ansvaret for oppfølgingen av låntaker?

Attestasjonsuttalelsen er levert innen fristen 30.06.2024.

Vurdering

Revisor konkluderer med at Rana kommune i det alt vesentlige har etablert tilfredsstillende rutiner for behandling og oppfølging av startlån.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget tar revisors attestasjonsuttalelse til orientering.

Til Rana Kommune

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Rana kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende områder:

Gjennomføring og dokumentasjon av hvorvidt kommunens økonomiforvaltning for behandling av startlån fra Husbanken i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, herunder;

1. Er det utarbeidet skriftlige rutiner for saksbehandlingen, herunder eventuelle vurderingskriterier?
2. Hvordan sikrer kommunen at saksbehandlingen gjennomføres etter gjeldene rutiner ved eventuelle fravær eller overføring av saksbehandleransvar?
3. Hvem har ansvaret for oppfølgingen av låntaker?

Risikovurderingen vår er:

1. Risiko for at kommunen ikke tildeler startlån i henhold til Husbankens retningslinjer og kommunens vedtatte retningslinjer med den konsekvens at långiver får økt risiko for tap.

Kriterier er hentet fra:

1. Revisjonskriteriet er kommunelovens §25-1 om kommunedirektørens internkontroll, jfr tredje ledd.
2. Husbankens veileder for Startlån, oppdatert 01. november 2023
3. Bokføringsloven §11 – avstemming av alle vesentlige balanseposter

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har [revisjonsselskapets navn] et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskonsroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskonsroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget. Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Vi har gjennomgått de gjeldende rutinene og har ved observasjon og stikkprøver påsett at kommunen har etablert tilfredsstillende rutiner for behandling og oppfølging av startlån.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt ansvar med økonomiforvaltningen og til Rana kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Trondheim, 30. juni 2024
Deloitte AS

Harald Halvorsen
Statsautorisert revisor

Rapport om avtalte kontro...rlevelseskontroll 2023

Name

Halvorsen, Harald

Date

2024-08-14

Identification

 bankID™ Halvorsen, Harald

This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF
Advanced Electronic Signatures (Regulation (EU) No 910/2014 (eIDAS))

Budsjettkontroll for kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

36/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/368 - 9

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar sekretariatets budsjettkontroll per 28. august 2024 til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll kontrollutvalget

Saksopplysninger

For å sikre at kontrollutvalget er godt informert om sin økonomi, legger sekretariatet herved fram en økonomisk oversikt per 28. august 2024.

Budsjettkontrollen viser følgende:

- For møtegodtgjøring, dekning av tapt arbeidsfortjeneste o.l
- For kontrollutvalgets egen drift
- For kjøp av sekretariatstjenester
- For kjøp av revisjonstjenester

Den økonomiske oversikten per 2024 er mangelfull og alle postene er ikke utfylt.

Kontrollutvalgets sekretariat har vært i kontakt med Rana kommunes økonomiavdeling som har informert om at dette sannsynligvis skyldes at kommunen har registrert tallgrunnlaget på en feil funksjon i regnskapssystemet. Sannsynligvis er utgiftene journalført under "politisk møtevirksomhet" framfor "kontrollutvalgets drift". Økonomiavdelingen hadde ikke anledning til å sende oppdatert tallgrunnlag før frist for å sende ut sakspapirene til kontrollutvalgets møte 9. september 2024.

Budsjettkontroll 2024

Konto	Tekst	Regnskap pr. 28.08.2024	Budsjett 2024	Til disp.
10804	Godtgjøring ledere utvalg	4 738	28 952	24 217
10805	Møtegodtgjørelse		37 920	
10806	Tapt arbeidsfortjeneste		199 408	
10990	Arbeidsgiveravgift	706	13 580	12 874
11001	Faglit./ abonnem./tidsskr.		525	
11151	Kommunal bevertning		2000	
11500	Opplæring, kurs	32 085	43 000	10 915
11700	Transport og reise	10 001	45 076	35 075
11950	Kontigent	14 825	14 300	
	Kontrollutvalget	62355	384 761	
12700	Deloitte AS	902 013	1 723 313	821 300
13800	Konsek Trøndelag IKS	200 000	400 000	200 000
	Totalsum	1 164 368	2 508 074	1 343 706

Taloppsett mottatt fra kommunen 28. august 2024.

Økonomiplan for kontrollarbeidet 2025-2028 med budsjett for 2025

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

37/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/368 - 8

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget slutter seg til forslaget til økonomiplan for 2025-2028 og budsjett for 2025 for kontrollarbeidet, med en ramme på kr 2 751 215 kr, inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget.

Forslaget skal følge formannskapetets innstilling om årsbudsjett til kommunestyret etter kommuneloven § 14-3.

Vedlegg

Budsjett 2025 med økonomiplan for kontrollarbeidet 2025 – 2028

Saksopplysninger

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 skal kontrollutvalget utarbeide et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag skal følge formannskapetets budsjettinnstilling til kommunestyret.

Budsjettet dekker fire typer utgifter:

- møtegodtgjøring, dekning av tapt arbeidsfortjeneste o.l. til kontrollutvalgets medlemmer
- kontrollutvalgets egen drift
- kjøp av sekretariatstjenester
- kjøp av revisjonstjenester

Kontrollutvalget

Ved oppsettet av budsjettforslag for 2025 for kontrollutvalgets egen virksomhet har sekretariatet tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets budsjett for 2024 og justert utvalgets godtgjøring (0,1 % av ordførers årlige godtgjøring) jf. forskrift om folkevalgtes arbeidsvilkår, Rana kommune.

Vi har i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget består av 7 medlemmer og avviker inntil 8 møter i året, i motsetning til 5 medlemmer i forrige valgperiode. Når det gjelder tapt arbeidsfortjeneste, har sekretariatet gjort et anslag basert på reglene i kommunens reglement.

Posten *kontingent* er medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn. Satsen ble fastsatt på årsmøte 04.06.2024.

I tillegg er det lagt inn midler til kurs og faglig oppdatering for at kontrollutvalget skal ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og delta i erfaringsutveksling og på samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Det er ikke tatt hensyn til eventuelle andre endringer som følge av økonomiplanarbeidet i kommunen.

Det er lagt inn en økning på 3 % per år videre i økonomiplanperioden. Nivået må vurderes årlig i forbindelse med budsjettet .

Kontrollutvalgets sekretariat

Rana kommune er medeier i Konsek Trøndelag AS og kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget for selskapet.

Representantskapet i Konsek Trøndelag IKS vil vedta budsjett for 2025 på møte berammet til 5. november 2024. Budsjettforslaget er satt med et utgangspunkt for ca. 4,7 % påslag for 2025 og 3 % for resten av økonomiplanperioden

Kjøp av revisjonstjenester

Rana kommune kjøper tjenester fra Deloitte AS. Avtale om kjøp av finansiell revisjon og avtale om forvaltningsrevisjon er inngått 20. juni 2022. I avtalen er det opsjon til å forlenge avtalen til maks 30.06.2026 før ny avtale må ut på anbud. Per dags dato er det startet en prosess med å forlenge avtalen til 30.juni 2025.

Budsjett 2025

Den totale rammen for kontrollutvalget, inkludert kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester, blir etter dette 2 751 215 kr. Dette er en økning på 243 141 kr fra 2 508 074 kr. Økningen skyldes hovedsakelig at kontrollutvalget har økt fra 5 til 7 medlemmer.

Spesifisert budsjett for 2025 og økonomiplan for 2025-2028 følger med som vedlegg til saken.

Vurdering

Det er lagt inn en økning i postene som dekker deltakelse på kurs og konferanser. Dette er begrunnet i at budsjettet bør være slik at alle de 7 medlemmene har mulighet til å delta i kompetanseheving i løpet av et år. Det er også lagt inn en økning i møtegodtgjørelsen da kontrollutvalget har økt til 7 medlemmer.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjettramme på 2 751 215 kr for kontrollutvalget for 2025, dette inkluderer også kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester. Vi anser dette for å være en nøktern budsjettering, samtidig som vi mener dette gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalgets virksomhet i kommende år.

Budsjett for kontrollarbeidet 2025

Konto	Tekst	Budsjett 2024	Budsjett 2025
10804	Godtgjøring ledere utvalg	28 952	25 059
10805	Møtegodtgjørelse	37 920	75 178
10806	Tapt arbeidsfortjeneste	199 408	265 712
10990	Arbeidsgiveravgift	13 580	18 663
11001	Faglit./ abonnem./tidsskr.	525	525
11151	Kommunal bevertning	2000	2000
11500	Opplæring, kurs, inkl. hotell	43 000	94 500
11700	Transport og reise	45 076	26 800
11950	Kontingent	14 300	14 300
	Kontrollutvalget	384 761	522 737
12700	Deloitte AS	1 723 313	1 809 478
13800	Konsek Trøndelag IKS	400 000	419 000
	Totalsum	2 508 074	2 751 215

Økonomiplan for kontrollarbeidet 2025 – 2028:

Tekst	2025	2026	2027	2028
Kontrollutvalget	522 737	538 419	554 571	571 208
Kjøp av sekretariatstjenester	419 000	432 000	445 000	458 000
Kjøp av revisjonstjenester	1 809 478	1 863 762	1 919 674	1 977 264
Sum	2 751 215	2 834 181	2 919 245	3 006 472

Referatsaker/folkevalgtopplæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

38/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/407 - 3

Forslag til vedtak

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Avdekket omfattende svikt i NAVs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Inhabilitetsreglene er ikke bare et spørsmål om finjuss

Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker

Saksopplysninger

Saken er en del av kontrollutvalgets opplæring gjennom valgperioden. Sekretariatet legger fram artikler som kan v re av interesse i kontrollarbeidet. Formålet er å bidra til faglig påfyll gjennom valgperioden.

Avdekket omfattende svikt i Navs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp

Kommunal Rapport 01.07.2024, NTB

Helsetilsynet har avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer i sin kartlegging av etatens oppfølging av barn i familier som mottar sosialhjelp.

Mandag morgen la Helsetilsynet fram en oppsummeringsrapport av et tilsyn statsforvalterne har gjennomført med Nav-kontorer i hele landet i 2022 og 2023. Tilsynet har sett på hvordan Nav ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar økonomisk sosialhjelp. Under tilsynet ble det avdekket lovbrudd ved 58 av 68 Nav-kontorer.

– I dette tilsynet avdekket statsforvalterne mye svikt. Vi er bekymret for at barn og unge i familier som trenger økonomisk sosialhjelp, ikke får den hjelpen de har behov for, sier direktør Sjur Lehmann i Helsetilsynet i en pressemelding.

Helsetilsynet fastslår at Nav ikke ivaretar barna i familier som mottar økonomisk sosialhjelp, godt nok.

– Det er vanskelig å gjøre vurderinger av barnets beste og vurderinger av behovet for økonomisk sosialhjelp hvis man ikke har kartlagt hvilke behov barna og familien har, sier Lehmann.

Innhentet sjelden barns synspunkter

I tilsynet undersøkte Helsetilsynet flere krav til Nav-kontorenes praksis. Blant dem var kravet om at de skal foreta en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

På dette punktet fant tilsynet lovbrudd ved 51 av de 68 Nav-kontorene, og det ble konkludert med at kontorene sjelden innhentet barns synspunkter i saker som angikk dem. Lehmann påpeker at dette er noe som må gjøres.

– Dette er et krav etter barnekonvensjonen, som vi ser at det i liten grad ble gjort, sier Lehmann.

Ifølge Helsetilsynet har denne manglende kartleggingen ført til følgefeil i form av lovbrudd knyttet til kravet om at Nav-kontorene skal foreta en forsvarlig vurdering og beslutning ved slike søknader. Det ble avdekket slike lovbrudd ved 53 av kontorene.

– Fordi det sviktet i kartleggingen, ble vurderingen og beslutningen om økonomisk stønad gjort på et sviktende grunnlag, skriver Helsetilsynet.

Når det kom til oppfølging av familier som mottar økonomisk stønad, ble det avdekket lovbrudd ved 14 kontorer.

Må bedres

– Jeg tenker at her er det mye den enkelte kommune må følge opp, sier arbeids- og velferdsdirektør Hans Christian Holte til NTB.

Holte påpeker samtidig at tilsynet er gjennomført halvannet til to år tilbake i tid. Han mener det har skjedd en del positiv utvikling på området siden tilsynet ble gjennomført, på bakgrunn av tidlige signaler de fikk fra Helsetilsynet.

Samtidig erkjenner han at lovbruddene som er avdekket, gir uttrykk for at praksisen i kommunene og ved det enkelte Nav-kontor ikke har fulgt barnekonvensjonen slik de skal.

– Jeg tenker at alle avvikene viser at praksisen på dette området må bedres i den enkelte kommune. Det er et viktig ansvar for Nav å følge opp. Vi vurderer det som en situasjon som må bli bedre, slik at vi kan bli tryggere på at hver enkelt familie med behov for sosialhjelp og barna deres blir godt ivaretatt, sier Holte.

Kan skyldes manglende dokumentasjon

Holte synes det er vanskelig å peke på en bestemt årsak til det som avdekkes i tilsynet, men peker blant annet på manglende bevissthet på å ivareta barns beste i forbindelse med tildeling av sosialhjelp til en familie.

Samtidig mener han det også kan henge sammen med manglende dokumentasjon.

– Det kan ha skjedd kartlegginger og samtaler med barn som ikke er dokumentert, og dermed ikke kommer fram i tilsynet, påpeker Holte.

Kan dette være på grunn av dårlige rutiner ved Nav-kontorene?

– Ja, jeg synes det virker som at det er en del av svakheten. Noe går på dårlige rutiner, men det er nok samtidig ikke gjort godt nok kartleggingsarbeid og vurdering og oppfølging. Det går både på dokumentasjon og at jobben ikke er gjort, sier Holte.

Inngår samarbeid med statsforvalterne

Holte forteller at Nav nå skal samarbeide med statsforvalterne for å følge opp lovbruddene, og for å gi god informasjon til alle norske fylker og kommuner om veilederen til Nav-ansatte som Arbeids- og velferdsdirektoratet har utviklet.

Holte understreker at han ser positivt på veien framover.

– Jeg opplever at både det grundige tilsynet fra Helsetilsynet og det gode samarbeidet med barneombudet de siste par årene gjør at jeg tror vi skal komme videre med oppfølging av dette området i Norge. Det er viktig, avslutter Holte.

Må ta det på alvor

Seniorrådgiver Inger Aasgaard i Barneombudet uttaler i en pressemelding at Helsetilsynets rapport er alvorlig og viser at arbeidet med å styrke barns rettigheter i Nav haster.

Aasgaard peker på lovregulering og kompetanseheving som tiltak Barneombudet mener er avgjørende for å sikre et større fokus på barns rettigheter, og mener arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna (Ap) må sikre at Nav ivaretar barnas rettigheter.

– Både nåværende og tidligere arbeids- og inkluderingsminister har oppfordret personer som har problemer med å forsørge seg og sin familie om å kontakte Nav. Dette er viktig og riktig. Men statsråden må da være sikker på at Nav faktisk gir barnefamilie den oppfølgingen de har krav på og at barns rettigheter ivaretas, sier Aasgaard.

Grov svikt

Leder i Redd Barnas norgesprogram Monica Sydgård er ikke overrasket over resultatet av tilsynet og mener i likhet med Barneombudet at Brenna må komme på banen.

– Tilsynene avdekker en grov svikt i Nav-systemet. Redd Barna mener at det nå må stilles krav til at Nav har undersøkt barnets behov og livssituasjon, når de jobber med barnefamilier. Det må framgå av vedtaket at barnets beste er vurdert, uttaler Sydgård i en pressemelding.

Røde Kors, på sin side, skriver i en pressemelding at de mener funnene i rapporten er rystende, og at de støtter Helsetilsynet i sin vurdering av at disse familiene ikke får den hjelpen de trenger.

– Dette er alvorlige funn og dessverre i tråd med hva familier vi er i kontakt med forteller oss. For mye ansvar blir lagt på foreldre som ikke alltid har oversikt over hva de kan søke om stønad til, sier leder for humanitære programmer Ingvill Alisøy-Gjerløw i Røde Kors.

Helsetilsynets oppsummeringsrapport finner du [her](#)

Inhabilitetsreglene er ikke bare et spørsmål om finjuss

Kommunal Rapport 12.08.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Det er usikkert hvem som kan få ansvaret for å utarbeide forslag til vedtak når kommunedirektøren er inhabil. Det er ikke bare et spørsmål om finjuridisk tolkning, men om tillit til forvaltningens integritet

SPØRSMÅL: Eg les med stor interesse diskusjonen om kva konsekvensen er av at kommunedirektør er ugild i enkelte saker, og kva som då skal gjerast. I [eit svar 9. juli](#) skriv Bernt at ordførar bør vurdere å nytte settedirektør. Departementet har i [tolking av kommunelova](#) sagt at det på generelt grunnlag ikkje eksisterer ein slik heimel: Kva tenker Bernt kring dette?

SVAR: Inhabilitetsreglene i forvaltningsloven gjelder for den enkelte tilsatte ([§ 6 innledningen](#)) og andre «som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan» ([§ 10](#)). En kommune kan ikke i sin helhet bli inhabil.

Men når lederen for en forvaltningsgren er inhabil, «smitter» inhabiliteten på dem som er underordnet hen i samme organ. Underordningsforholdet blir da en selvstendig inhabilitetsgrunn for alle disse.

Men i motsetning til det som gjelder ved andre inhabilitetsgrunner, gjelder denne inhabilitetsgrunnen bare for den som treffer «avgjørelse i saken», og ikke for andre tilsatte som bare forbereder – altså tilrettelegger og utreder – saken for noen som skal treffe vedtak i stedet for den inhabile.

Er en etatssjef eller annen underordnet tilsatt inhabil, kan man løse problemet ved at kommunedirektøren treffer vedtak enten om å overføre avgjørelsesmyndigheten til en annen tilsatt, eller rett og slett selv treffer vedtaket.

Dette kan kommunedirektøren gjøre fordi all tildeling av avgjørelsesmyndighet til administrasjonen må oppfattes som delegering til kommunedirektøren, som så kan videredelegere denne avgjørelsesmyndigheten til en av sine underordnede. Hvis saken er vanskelig eller kontroversiell, kan kommunedirektøren i stedet legge den fram for vedkommende folkevalgte organ, og da gjerne med forslag til vedtak.

Vanskelig blir dette først der det er kommunedirektøren selv som er inhabil. Da er det ingen tilsatte som kan treffe avgjørelse i denne saken, heller ikke om overføring av ansvaret for saksutredning eller myndighet til treffe vedtak i denne.

Da må ordføreren, formannskap eller fylkesutvalg, eller kommunestyre eller fylkesting, bestemme hvem som skal ha ansvaret for saksutredningen og for å treffe vedtak i saken. I og med at myndighet til å treffe «avgjørelse» i saken ikke kan legges til noen av kommunens tilsatte når kommunedirektøren er inhabil, må endelig vedtak i saken treffes av kommunestyre eller fylkesting, eller av annet folkevalgt organ etter fullmakt fra dette. Som påpekt av departementet kan slik vedtakskompetanse ikke legges til noen utenfor kommunen eller fylkeskommunen annet enn der dette er fastsatt i lov, i dag i praksis bare ut fra de litt diffuse vilkårene i [kommuneloven § 5-4](#); «lovpålagte oppgaver ... så langt lovgivningen åpner for det», og i «andre saker ... hvis saken ikke har prinsipiell betydning».

Det er lite trolig at noen av disse vilkårene vil være oppfylt i saker der kommunedirektøren – og dermed hele kommuneadministrasjonen – er avskåret fra å treffe avgjørelse. Vedtak i saken må dermed treffes av kommunestyret, fylkestinget eller folkevalgt organ utpekt av dette.

Så langt er jussen etter alt å dømme klar og ukontroversiell. Det som gjenstår – og er mer usikkert – er hvem som kan gis ansvaret for å utarbeide saksforelegg med forslag til vedtak i vedkommende folkevalgt organ.

Det er dette som har vært tema i diskusjonen her i Kommunal Rapport, med utgangspunkt i en uttalelse i «Bernt svarer». Tvilen er her knyttet til avgrensningen av bestemmelsen om avledet inhabilitet for underordnede i [forvaltningsloven § 6](#) tredje avsnitt; for den som treffer «avgjørelse i saken».

Her er det klart at bestemmelsen ikke gjelder deltakelse i den interne administrative saksbehandlingen i organet.

KS-advokatene fremholder i et innlegg at dette må gjelde også for saksforelegg fra kommuneadministrasjonen til folkevalgt organ som skal treffe det endelige vedtaket i saken. Selv legger jeg avgjørende vekt på at et slikt offentlig dokument som oftest skreddersyr premissene for og utformingen av det vedtaket som skal treffes, er uttrykk for «sluttført saksbehandling» fra administrasjonens side. Det bør derfor anses som en selvstendig «avgjørelse» som faller innenfor rammen av inhabilitetsreglene også når inhabiliteten skyldes et underordningsforhold til en kommunedirektør som er part eller på annet grunnlag inhabil i saken.

Med en slik forståelse av loven vil det etter min mening være nødvendig å utpeke noen utenfor kommuneadministrasjonen som ansvarlig for å utforme saksforelegg med forslag til vedtak i det folkevalgte organet som skal treffe dette. Det kan da være nærliggende å søke hjelp fra en annen kommune eller kompetent fagmann et annet sted. På samme måte som ved inhabilitet i det øverste statsapparat bør det her kunne oppnevnes en «settekommunaldirektør» i den aktuelle saken, på linje med «settestatsråd» i statsforvaltningen.

Ved utformingen av saksforelegg og forslag til vedtak vil denne settedirektøren kunne bygge på saksutredning fra det underordnede saksbehandlerapparatet i kommunen, men vil ikke selv kunne treffe vedtak i saken.

Det er med andre ikke tale om noe fast tilsetningsforhold, men om et uavhengig utredningsoppdrag, innenfor de rammer og på de premisser som er formulert av oppnevnte organ, altså kommunestyret eller fylkestinget. Jeg vil mene dette vil være helt kurant fremgangsmåte i slike situasjoner. Det er også et grep som må kunne brukes, selv om man måtte mene at underordnede ikke er inhabile til å utforme saksforelegg etter bestemmelsen i § 6 tredje avsnitt.

Dette er ikke bare et spørsmål om finjuridisk tolking av denne bestemmelsen, men fremfor alt om tillit til forvaltningens integritet og evne til uhildet objektiv saksbehandling.

Er du folkevalgt og mulig inhabil i arealsaker? Dette er rådene

Kommunal Rapport 27.06.2024, Marte Danbolt, Elin Svendsen, Robert Fauli

Bruk styrevervregisteret og hold deg unna utbyggere, er blant rådene fra KS.

– Den enkelte folkevalgte har selv en plikt til å vurdere sin egen habilitet. Dersom man er i tvil, eller tenker at man kan være inhabil, anbefaler KS at vedkommende tidlig tar kontakt med ordfører eller andre i henhold til kommunens rutiner, slik at det blir anledning til å gjøre en juridisk vurdering på forhånd, sier fagsjef for KS Folkevalgtprogram, Dag-Henrik Sandbakken.

Skulle det være tvil om habilitetsvurderingen, har Sandbakken følgende råd:

– Da kan det være klokt å innhente juridiske råd i forkant av møtet, for eksempel hos KS Advokatene.

Roller og verv

En kartlegging Kommunal Rapport har gjort av over 300 lokalpolitikere i landets største 40 fjellhyttekommuner, viser at nærings- og grunneierinteresser er tungt representert blant politikere.

Mens lokalpolitikere som Kommunal Rapport har snakket med, forsikrer om at kommunene har en ryddig og streng praksis når det gjelder habilitet, mener Norges Hytteforbund at folkevalgte med økonomiske interesser må bli flinkere til å melde seg inhabile i arealsaker.

Sandbakken nevner særlig ett verktøy som kan sikre mer åpenhet rundt økonomiske interesser: KS styrevervregister.

– Styrevervregisteret viser informasjon om folkevalgtes og ledende ansattes roller, verv og eierinteresser. Det innhentes informasjon fra Brønnøysundregistrene og fra Skatteetatens aksjonærregister. Styrevervregisteret er gratis og åpent tilgjengelig for alle. I tillegg kan den enkelte selv legge inn informasjon om andre relevante forhold, sier Sandbakken.

Folkemøter og andre møter

Noen kommuner opererer også med et eget økonomiregister hvor det er vedtatt at folkevalgte og eventuelt også ledere skal registrere styreverv, gaver og/eller økonomiske interesser.

– Avhengig av hva kommunens regelverk sier, kan det for eksempel være verv i offentlige og/eller private selskaper, verv i interesse- og frivillige organisasjoner som mottar økonomisk støtte fra kommunen/fylkeskommunen, bierverv, eller næringsinteresser som aksjer i selskaper og fast eiendom, forteller Sandbakken.

– *Bør folkevalgte med mulige økonomiske interesser i arealsaker delta på møter med for eksempel utbyggere?*

– Nei, dersom det er avklart at en representant er, eller kan være inhabil, bør ikke vedkommende delta i slike møter dersom det er en del av saksbehandlingen. Åpne folkemøter eller lignende, som ikke er en del av kommunens saksbehandling, vil være noe annet.

Lovlighetskontroll

Ifølge Sandbakken handler habilitet om tillit. Habilitet er derfor et viktig tema i KS Folkevalgtprogram.

Han minner om at avgjørelser om habilitet kan være gjenstand for lovlighetskontroll.

– KS anbefaler også at partigruppene vedtar habilitetsregler for gruppa tilsvarende de som følger av forvaltningsloven og kommuneloven, sier Sandbakken.

Mulig inhabil? Slik går du fram:

1. Habilitet må vurderes fra gang til gang. Om du er i tvil om du er habil, så må du gi beskjed til ordfører så snart som mulig. Ordføreren ber så administrasjonen vurdere med utgangspunkt i den informasjonen du har gitt.
2. I selve møtet skal representanten be om ordet så snart ordfører/møteleder har åpnet saken, og før realitetene i saken kommer opp til debatt. Representanten skal da redegjøre for alle faktiske forhold som har betydning for habilitetsvurderingen.
3. Når det er gjort, skal vedkommende representant fratre møtet, og eventuell vararepresentant skal tiltre.
4. Det folkevalgte organet skal deretter drøfte habilitetsspørsmålet, uten å gå inn i realitetene i selve saken. Det er det folkevalgte organet som avgjør habilitetsspørsmålet.
5. Dersom vedkommende blir erklært inhabil, kan *ikke* vedkommende tiltre før saken er ferdig besluttet. Dersom vedkommende blir erklært habil, tiltre vedkommende slik at hen kan delta i realitetsbehandlingen.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

39/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/407 - 4

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Ja	Delvis	Nei
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Ja	Delvis	Nei
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	Ja	Delvis	Nei
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Ja	Delvis	Nei
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Ja	Delvis	Nei
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Ja	Delvis	Nei
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Ja	Delvis	Nei
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Ja	Delvis	Nei

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Oppfølging av kontrollutvalgets saker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

40/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/407 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar oversikten over oppfølging av saker til orientering.

Saksopplysninger

Saken blir satt på sakskartet i hvert møte, slik at kontrollutvalget har oversikt over saker som skal følges opp.

KU-RANA

OPPFØLGING AV KU-VEDTAK.

= effektivert.

Saknr:	Sakstema	Er etterarbeid nødvendig?			Er ny sak nødvendig?			Behandling av sak i kommunestyret	
		Ja	Nei	Arbeidsbeskrivelse	Ja	Nei	Saknr:	Saknr:	Vedtak

Møte 07.09.2012:

049/12	Bestilling av forvaltningsrevisjoner/selskapskontroller	Rutine: Temaet settes opp som egen sak til hvert møte			(rutinen er bekreftet i KU-sak 003/21)				
--------	---	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 19.12.2014:

047/14	Oppfølging av tidligere KU-vedtak	Rutine: Oppfølging av RDM's effektiverting av forvaltningskontroller starter ca. 1 år etter KST-vedtaket							
--------	-----------------------------------	---	--	--	--	--	--	--	--

Møte 07.04.2016:

011/16	Referatsaker	Rutine: KU ønsker at REV presenterer sine rapporter for KST							
--------	--------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 30.09.2016:

038/16	Protokoll fra møtet 26.08.2016	Rutine: Protokoll kan offentliggjøres når minst tre av KUs deltagende medlemmer har akseptert protokollutkast pr. mail. Endelig godkjenning/signering skjer som første sak i derpå følgende møte.							
--------	--------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Møte 24.08.2018:

026/18	Forslag til prosjektplan for FR innen Pleie/omsorg	Rutine: KU-sekr. presenterer økonomisk oversikt over forvaltningskontroller ved bestilling og endringer.							
--------	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Møte 29.04.2022:

025/22	Vedr. ny avtale om revisjonstjenester f.o.m. 01.07.2022	x		Vurder å benytte opsjonsperiode (1+1år), dvs. 1/7-24-30/6-26	x		høst 2023	
		x		Start arbeid for ny avtale om revisjonstjenester	x		høst 2025	

Møte 06.10.2022:

054/22	Orientering fra rådm. vedr. logopedtjenester	x		RDM bes om å gi oppdatert orientering	x		siste møte 2023?	
--------	--	---	--	---------------------------------------	---	--	------------------	--

Møte 02.12.2022:

063/22	Oppf. KST-vedtak 20/21 pkt 2 (vedr. PP-tjenesten)	x		Be om skriftl. status til - muntl. orient. - i møtet	x		siste møte 2023?	
		x		Innhent resultat fra bebudet tilsyn våren 2023 Statsforv.	x		(ikke tilsyn pr. 8/6-23, jfr. KU-sak 040/23)	
068/22	Møteplan 2023 for kontrollutvalget		x	Møtedatoer 27/1,24/3, 26/5, 25/8, 6/10, 1/12, kl. 08.30		x		jfr. KU-sak 040/23

Møte 27.01.2023:

		x		Send referat til KU-medl. + Tone Øvermo Bruun + REV + ORF + RDM				
001/23	Godkjenning av protokoll fra møte 02.12.2022		x			x		
002/23	Oppf., tidligere KU-vedtak samt KUs ansvar/oppgaver		x			x		
003/23	Kommunikasjon/dialog med revisor.		x			x		
004/23	Oppf., KST 15/22 (forskriftsendring, FR-pleie/omsorg?)	x		Be RDM om status i arbeidet med forskriftsendringen	x		045/23	
005/23	Oppf., KU 057/21 (ktrl. vedtaksbegrunnelse pleie/oms.?)	x		Be RDM gi muntl. orient. om tidelingskontorets arbeid	x		018/23	
006/23	Oppf., KST 102/22 (FR-Psykisk helse-/rustjeneste)	x		Innhent status, iverksettelse av anbefalingene	x		046/23	
007/23	Prosj.plan, FR; redegj. ikke-økonomiske måloppnåelser	x		KU bestiller gjennomføring av prosjektplanen	x		FR-rapp til siste møte 2023?	
008/23	Prosj.plan, FR; kommunens ansettelser i lederstillinger	x		KU-s/KU-l/REV lager spml. (ansettelse k.adv.+k.dir.tekn.	x		031/23	(jfr. KU-sak 012/23)
009/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll	x		(drøftes videre i neste møte)	x		019/23	

KU-RANA

OPPFØLGING AV KU-VEDTAK.

= effektivert.

Saknr:	Sakstema	Er etterarbeid nødvendig?			Er ny sak nødvendig?			Behandling av sak i kommunestyret	
		Ja	Nei	Arbeidsbeskrivelse	Ja	Nei	Saknr:	Saknr:	Vedtak

(forts. møte 26.05.2023:)

028/23	KUs uttal. årsregnskap/-beretning 2022, Mo i Rana Havn	x		Utsatt i påvente av rev.beretning (KF-styrets signaturer)	x		036/23		
		x		Kall inn ex.ord. KU-møte (fjernmøte), kort innk.frist = OK		x			
029/23	KUs uttal. årsregnskap/-beretning 2022, Rana Byggdrift	x		Send til KF-styret/KST via dgl.leder/øko.sjef i KF'et		x		45/23	OK?
030/23	Oppf. KST-39/22 (FR-vedl.hold av kostbar infrastruktur)	x		KU-sekr. oppdaterer utkast til oppf.rapp.	x		047/23		
031/23	Vedr. ansettelse i lederstillinger i Rana kommune	x		KU-leder/KU-sekr. utformer/sender brev til RDM		x	040/23		
032/23	Oppf. av KST-vedtak 43/19 (SK-rapport vedr. HAF IKS)	x		Purr svar fra HAF vedr. analyse av kostnadsnivå	x		048/23		
		x		Be REV gj.føre etterktrl. av tre anbefalinger	x		057/23		
033/23	Oppf. av KST-vedtak 61/22 (FR-barneverntjenesten)	x		Be REV gj.føre etterktrl. av de angitte anbefalinger	x		058/23		
034/23	Vedr. FSK-21/23+KST-30/23 (havneterminal/dypv.kai)	x		Be RDM om skriftlig redegj. til et konkret spørsmål	x		049/23		
035/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll	x		(saken drøftes videre i neste møte)	x		050/23		
Event.	Henvendelse til KU (fra Stig Bjarne Haugen)	x		KU-sekr. tilskriver henvenderen		x			

Møte 06.06.2023:

		x		Send referat til KU-medl. + Tone Øvermo Bruun + REV + ORF + RDM					
036/23	KUs uttal. årsregnskap/-beretning 2022, Mo i Rana Havn	x		Korriger og send uttalelse til KST via foretaket		x		44/23	OK -
		x		Be foretaket om tiltak for å rette opp rev.brev nr. 1	x		043/23		
		x		Be REV oversende foretakets svar til rev.brev nr. 2	x		044/23		(svarfrist 1/8-23)

Møte 25.08.2023:

		x		Send referat til KU-medl. + FSK-sekr. + REV + ORF + RDM					
037/23	Godkjenning av protokoll fra møte 26.05.2023		x			x			
038/23	Godkjenning av protokoll fra møte 06.06.2023		x			x			
039/23	Referatsak		x			x			
040/23	Oppf. tidligere KU-vedtak samt KUs ansvar/oppgaver		x	Møtet 06.10.2023 flyttes til 20.09.2023		x			
		x		FSK-salen er reservert til KU 20/9-23 (kl.08 - 12)		x			
041/23	Kommunikasjon/dialog med revisor.		x			x			
042/23	Oppf. rev.brev nr. 8, Rana kommune fra rev.2022	x		Følg opp videre 2 påpekninger	x		våren 2024		
043/23	Oppf. rev.brev nr. 1, Mo i Rana Havn KF, fra rev. 2022.	x		Purr opp mer informativt svar fra foretaket	x		056/23		
044/23	Oppf. rev.brev nr. 2, Mo i Rana Havn KF, fra rev. 2022.		x	Legg frem foretakets svar til revisor når svar foreligger	x		?		
045/23	Oppf., KST 15/22 (forskriftsendring, FR-pleie/omsorg?)	x		Be RDM om skriftlig, oppdatert status	x		første møte 2024		
046/23	Oppf. KST-vedtak 102/22 (FR-Psykisk helse-/rustjeneste)	x		Be RDM om skriftlig, oppdatert status + muntlig orient.	x		første møte 2024		
047/23	Oppf. KST-vedtak 39/22 (FR-vedl.hold kostbar infrastruktur)	x		Be RDM om skriftlig, oppdatert status	x		siste møte før sommer 2024		

KU-RANA

OPPFØLGING AV KU-VEDTAK.

= utført.

Saknr:	Sakstema	Er etterarbeid nødvendig?			Er ny sak nødvendig?			Behandling av sak i kommunestyret	
		Ja	Nei	Arbeidsbeskrivelse	Ja	Nei	Saknr:	Saknr:	Vedtak

(forts. møte 25.08.2023:)

048/23	Oppf. KST-vedtak 43/19 (SK-rapport vedr. HAF IKS)		x	Behandles i neste møte hvis etterktrl. fra rev. foreligger	x		057/23		
		x		Innhent mer relevant infor. til anbef. 3 "Selskapsledelse"	x		057/23		
049/23	Vedr. FSK-21/23+KST-30/23 (havneterminal/dypv.kai)		x			x			
050/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll	x		Fjern KU-sakene 055/21 og 016/22 fra denne oppf.liste		x			
			x	(saken drøftes videre i neste møte)	x		060/23		
051/23	Budsjettforslag 2024 for KU og revisjonstjenestene	x		Send til FSK/KST via øko.sjef		x		?	?
		x		Påminn øko.sjef om evt. behov for budsjettreg. 4.kv.-23	(x)		054/23		
052/23	Revisors forenkl. etterl.kontroll 2022 (dok. av oppgj.disp.)		x			x			
Event.	Henv. til KU (fra gruppeledere V, SP, Rødt, FrP, INP)	x		Be rev. lage forslag til prosj.plan for FR/kontroll	x		059/23		

Møte 20.09.2023:

		x		Send referat til KU-medl. + FSK-sekr. + REV + ORF + RDM					
053/23	Godkjenning av protokoll fra møte 25.08.2023		x			x			
054/23	Oppfølg. tidligere KU-vedtak samt KUs ansvar/oppgaver		x			x			
055/23	Kommunikasjon/dialog med revisor.		x			x			
056/23	Oppf. rev.brev nr.1, Mo i Rana Havn, fra regnsk.rev. 2022.		x	Utsettes i påvente av svar fra foretaket til mail 16/9-23	x		?		
057/23	Oppf. av KST-vedtak 43/19 (SK-rapport HAF IKS)		x	Utsettes i påvente av svar på etterkontroll fra revisor	x		?		
058/23	Oppf. av KST-vedtak 61/22 (FR-rapport barneverntj.)		x	Saken drøftes videre i neste møte	x		høst 2023?		
		x		Legg ut revisors etterkontroll på KUs hjemmeside		x			
059/23	Prosjektplan, FR innen åpenhet/innsyn, etter henv. til KU	x		Meddel bestillingen til revisor		x			
			x	Endelig FR-rapport mottas ca. utgangen av des.2023	x		første møte 2024		
060/23	Bestilling av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll		x	Saken drøftes videre i neste møte	x		høst 2023		

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

09.09.2024

Saknr

41/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/407 - 2

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 09.09.2024, godkjennes.